

Femke
de Vries

Zuilen en Bubbels

Vorige week overleed mijn vader. In een stapel verzekeringspapieren stuitte ik op een polis van levensverzekeringsmaatschappij De Centrale Arbeiders-Verzekerings- en Depositobank. Ik vond op internet 'De Centrale' terug in een rij van niet meer bestaande verzekeringsmaatschappijen met namen als 'Aan de Ontslapenen gewijd' en 'Belangstelling in onze Stadgenoten'.

De namen maakten me nieuwsgierig. 'De Centrale', zo las ik, had zich naast verzekeren tot doel gesteld om de arbeidersklasse economisch, politiek en cultureel sterker te maken. Dat

Voor de generatie van mijn vader werd de keuze voor bank of verzekeraar bepaald door de zuil

verklaarde veel. Mijn vader kwam uit een rood nest. Niet eerder realiseerde ik me, dat voor de generatie van mijn vader zelfs de keuze voor een bank of verzekeraar werd bepaald door de zuil waarin je geboren was.

Ik heb de verzuiling lang geassocieerd met een verdeelde samenleving. Hoorde je bij de ene groep, dan hoorde je niet bij de andere. Mijn beeld veranderde toen ik een interview las met Herman Tjeenk Willink, oud vice-president van de Raad van State. Die zuilen hielden de boel bij elkaar, stelt hij. En door debat over maatschappelijke tegenstellingen, verminderden die tegenstellingen en snapte iedereen dat je ergens in het midden moet uitkomen. Dat is belangrijk voor het vertrouwen in de politiek.

De verzuiling zorgde ook voor verbondenheid. Het was zonneklaar dat je ergens bij hoorde in de maatschappij. En binnen de zuil kwamen de dokter en de loodgieter elkaar nog eens tegen. Dat zorgde voor begrip tussen verschillende sociale klassen en een gevoel van gemeenschappelijkheid. Onder het mom: we leiden een verschillend leven maar we delen dezelfde waarden. Dat begrip raakt steeds verder uit beeld nu we allemaal in onze eigen bubbel leven. We krijgen nieuws op basis van onze voorkeuren, de algoritmes van Netflix bepalen naar welke series we kijken en we sturen onze kinderen naar een school met gelijkgestemden. Wie komt er nog wel eens iemand tegen die een totaal ander leven leidt?

Dat we niet meer 'automatisch' ergens bij horen, zorgt voor een gevoel van ontheemdheid en onvrede. We zullen op zoek moeten naar nieuwe vormen van verbinding om het 'gele hesjes'-sentiment te stoppen. Hoe? Het gaat me te ver om terug te verlangen naar de verzuiling. Maar ik moet denken aan de titel van een bundel van het Sociaal en Cultureel Planbureau: 'Verhalen blijven vertellen en elkaar willen begrijpen'. Laten we daar eens mee beginnen. Dan moeten we elkaar natuurlijk wel eerst tegenkomen. Uit de bubbel dus!

Femke de Vries is managing partner bij &samhoud, bijzonder hoogleraar toezicht aan de Rijksuniversiteit Groningen en oud-bestuurslid van toezichthouder AFM. Reageer via columnist@fd.nl.

lees: Groter denken,
kleiner doen.
van Tjeenk Willink

kersthema:

In de verzuilde
maatschappij had elke
zuil eigen gewoonten-
tradities. Niemand
had een meerderheid, dus
was er respect voor de
wederzijdse verschillen.

= tolerantie in NL

Anno 2019 zijn er geen
zuilen meer, maar wel
bubbels. Bubbels polariseren

= in tolerantie!

Zo boeiend dat ik een
boek bespreking heb
geschreven (blauwbr.ne)

Theo